

Ключковська Ірина Михайлівна

кандидат педагогічних наук, доцент

Національного університету «Львівська політехніка», Львів, Україна

E-mail: ikluch@miok.lviv.uaORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1339-1907>**Козловська Ірина Михайлівна**

доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник

Національного університету «Львівська політехніка», Львів, Україна

E-mail: irinakozlovska476@gmail.comORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8755-2035>**Савка Ірина Володимирівна**

доктор педагогічних наук, професор

Львівського національного університету імені Івана Франка, Львів, Україна

E-mail: savka68@meta.uaORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3213-0921>**Інтегративний підхід до методик паралельного вивчення рідної та іноземної мови в умовах цифровізації**

Метою статті є дослідження інтегративного підходу до методик паралельного вивчення рідної та іноземної мови в умовах цифровізації. Розглянуто такі можливості інтегративного підходу в умовах цифровізації: використання онлайн-платформ та ресурсів для вивчення мов; застосування мобільних додатків; створення спільних проєктів та завдань для вивчення мов; використання інтерактивних методів навчання.

Обґрунтовано, що для того, щоб сформувати систему цифрової компетентності майбутніх педагогів, необхідно спиратися на низку дидактичних принципів і положень. Виявлено, що інтегративний підхід до паралельного вивчення мов передбачає використання спільних методичних прийомів та завдань, які дозволяють: розвивати мовленнєві навички (говоріння, читання, письмо) та лексичний запас обох мов; формувати граматичні знання та навички; розвивати міжкультурну компетентність; підвищувати мотивацію до вивчення мов. Застосовано таку класифікацію інтеграції навчальних курсів: розширена предметна (монодисциплінарна); об'єднана предметна (міжпредметна, трансдисциплінарна); стрижнева (проблемна, тематична).

Виокремлено такі етапи вивчення рідної та іноземної мови в умовах цифровізації: ознайомчо-візуальний (спостережний); механічно-репродуктивний (робота з текстами, елементарні операції); базово-опанувальний (ґрунтовне знайомство з основними функціями цифрових технологій та можливостями їх використання); життєво-практичний (використання цифрових технологій для професійних потреб); фахово-творчий (розвиток умінь, навичок у певній галузі застосування цифрових технологій); особистісно-творчий (рівень самовдосконалення). Серед основних напрямів інтегративного підходу до методики паралельного вивчення рідної та іноземної мови в умовах цифровізації виокремлюємо: внутрішньопредметну інтеграцію, біпредметну інтеграцію, мультимедійну інтеграцію (синтез компонентів трьох або більше дисциплін).

Зроблено висновок, що інтегративний підхід до методик паралельного вивчення рідної та іноземної мови в умовах цифровізації сприяє розвитку когнітивних навичок, таких як критичне мислення, аналітичні здібності, пам'ять та увага.

Ключові слова: інтегративний підхід, іноземна мова, цифрові засоби, майбутні викладачі української мови як іноземної, інтеграція, методики навчання іноземної мови.

Вступ. У сучасному світі знання іноземних мов є не лише необхідністю, але й ключовою компетенцією, що відкриває нові можливості для особистісного та професійного розвитку. В умовах цифровізації з'являються нові інструменти та методи, які дозволяють ефективно вивчати мови паралельно, збагачуючи знання рідної

мови та іноземної. Проектування та впровадження системи цифрових технологій для майбутніх викладачів української мови як іноземної є надзвичайно складним завданням професійного розвитку. Це пов'язано з його швидкозмінним змістом, що зумовлює певні зміни пріоритетів у процесі визначення цілей професійної підготовки майбутніх педагогів. У сучасному глобалізованому світі знання іноземних мов стає все більш необхідним для успішного життя. Інтегративний підхід до вивчення мов дозволяє не лише оволодіти двома мовами, але й краще розуміти культуру та особливості інших народів, що робить значний внесок у розвиток міжнародних зв'язків. Володіння кількома мовами розширює можливості для працевлаштування та кар'єрного зростання. Знання іноземної мови дає можливість працювати в міжнародних компаніях, брати участь у проєктах з іноземними партнерами, а також вести бізнес на міжнародному рівні.

Мета та завдання дослідження. Метою даної статті є дослідження інтегративного підходу до методик паралельного вивчення рідної та іноземної мови в умовах цифровізації. Завдання дослідження полягають в аналізі можливостей цифровізації, обґрунтуванні інтегративного підходу та розробці методик вивчення рідної та іноземної мови.

Матеріали та методи дослідження. Використано методи аналізу можливостей цифровізації та переваг інтегративного підходу, інтеграції у змісті методик, порівняння та систематизації цифрових засобів, узагальнення результатів.

Результати дослідження. Дослідження в галузі методики викладання мов свідчать про те, що інтегративний підхід до паралельного вивчення рідної та іноземної мови має низку переваг (Бондаренко, 2020; Гальскова, 2019; Карабан, 2021). Цей підхід ґрунтується на розумінні того, що мови не існують ізольовано, а взаємопов'язані та впливають одна на одну. Результатом дослідження стала низка призначень інтегративного підходу до методик паралельного вивчення рідної та іноземної мови. Інтеграція є способом багатостороннього розгляду будь-якого об'єкта пізнання у цілісності. Становлячи синтез знань, інтеграція представляє новий, більш високий рівень реалізації міжпредметних зв'язків. Інтеграція є дидактичним інструментом для конструювання інтегрованих курсів. Інтеграція – це найширша сфера гуманізації знань і магістральний шлях узагальнення у прикладних галузях знань. Інтеграція – це засіб та середовище об'єднання різних педагогічних систем. Вона відкриває можливості для створення та проектування нових дидактичних систем. Інтегративні заняття дозволяють здійснювати спадкоємність у розвитку понять, суджень, висновків і тим самим ліквідувати межі між окремими галузями знань, ув'язувати їх у єдине ціле. Інтегративний підхід до вивчення мов не лише сприяє оволодінню іноземною мовою, але й допомагає зберегти та збагатити рідну мову. Порівняння двох мов дозволяє краще розуміти особливості рідної мови, її граматику, лексику та синтаксис.

Виклад основного матеріалу. В умовах цифровізації з'являються нові можливості для реалізації інтегративного підходу. До них належать такі: використання онлайн-платформ та ресурсів для вивчення мов; застосування мобільних додатків; створення спільних проєктів та завдань для вивчення мов; використання інтерактивних методів навчання.

Для того, щоб сформувати систему цифрової компетентності майбутніх педагогів, необхідно спиратися на низку дидактичних принципів і положень. Необхідно вдосконалити склад і відбір змісту, методів, організаційних форм і засобів цифрової освіти, що відповідають завданням підготовки педагогів з професійно важливими якостями, необхідними в цифровому суспільстві, яка повинна здійснюватися на нових засадах, пов'язаних з інтегративним підходом. Розвиток високого рівня цифрової компетентності майбутніх викладачів української мови як іноземної забезпечить проактивне реагування суспільства на постійно мінливі інформаційні потреби особистості. Водночас необхідне вдосконалення освітньої мобільності професійних педагогів.

У процесі дослідження принципів створення електронного підручника визначено важливість рівності, доповнюваності, наочності, варіативності, ситуативності, координації функцій, зворотного зв'язку тощо (Ключковська, Савка, Якимович, 2020). Принцип доповнюваності змісту реалізується у структуруванні таких компонентів, як: теоретичне ядро; питання поточного контролю; методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи на дистанційному етапі навчання; тести для самостійного рішення (інтерактивні тести для самоперевірки знань з бальним оцінюванням); методичні рекомендації щодо виконання підсумкових робіт та практикуму; питання до іспиту; перелік літератури з гіперпосиланнями; довідкова інформація. Зміст усіх компонентів може розширюватися і доповнюватися новим матеріалом. Принцип наочності реалізується в електронному підручнику на вищому рівні, ніж в друкованому. Він містить не тільки текстову й графічну інформацію, а й аудіовізуальне подання матеріалу. Принцип варіативності пояснюється так: кожен модуль зв'язаний гіперпосиланнями з іншими модулями, щоб у слухача був вибір переходу в будь-який інший модуль. В електронному підручнику є можливість формування електронних бібліотек за окремими модулями (або особистих електронних бібліотек користувача) (Ключковська, Савка, Якимович, 2020).

Під час підбору завдань та вправ на перше місце висувається принцип ситуативності, тобто максимального наближення процесу навчання до вимог професійної діяльності. Змістом таких вправ повинні бути професійні завдання. Наприклад, під час тренування мовного матеріалу ситуативні вправи розвивають у навчання мотиваційну готовність до мовної діяльності, сприяють її цілеспрямованості. Отже, готується входження майбутніх фахівців у професійне комунікативне середовище. Як правило, під час реалізації принципу ситуативності застосовуються такі прогресивні методики: інтелект-карти, посилання на відеоматеріали, завдання супервізії тощо. Наприклад, студентам пропонується за посиланням самостійно переглянути вебсайти для візуального ознайомлення та підготувати доповіді на запропоновані теми.

Важливим є принцип прагматизму, який спрямований на системне застосування науково-педагогічних знань до завдання практично орієнтованих приписів і навчально-методичних матеріалів. Технологічність процесу формування системи інформаційних компетентностей забезпечується серією завдань, що ґрунтуються на науково розроблених освітніх практиках викладачів, та інформаційно-дослідницькою діяльністю здобувачів на основі комплексу неоднозначних навчально-дослідницьких завдань і творчих проєктів.

Універсальність стосується використання засобів інформаційних технологій як об'єктів дослідження у навчально-пізнавальній діяльності майбутніх викладачів української мови як іноземної, виконання професійно орієнтованих завдань, пізнання об'єктів, процесів і явищ в інформаційно-освітньому середовищі системи цифрової освіти, системного використання майбутніми педагогами сучасних цифрових технологій тощо.

Системність вимагає розробки безперервного, консолідованого, єдиного та цілісного процесу цифрової освіти, який реалізується протягом усього періоду навчання. Реалізація цього принципу значною мірою визначає якість формування системи інформаційної компетентності студента як індивідуальної професійної ознаки. Цей принцип реалізується через інтеграцію змісту і методів навчання теоретичних і практичних дисциплін інформаційно-комунікаційної сфери, самостійної навчальної та науково-дослідницької діяльності.

Інтегративний підхід до паралельного вивчення мов передбачає використання спільних методичних прийомів та завдань, що дозволяють: розвивати мовленнєві навички (говоріння, читання, письмо) та лексичний запас обох мов; формувати граматичні знання та навички; розвивати міжкультурну компетентність; підвищувати мотивацію до вивчення мов. Доцільною є така класифікація інтеграції навчальних курсів: розширена предметна (монодисциплінарна); об'єднана предметна (міжпредметна, трансдисциплінарна); стрижнева (проблемна, тематична).

Запропонований підхід до формування цифрової компетентності майбутніх викладачів української мови як іноземної потребує дотримання певних педагогічних умов:

- усвідомлення основних педагогічних елементів цифрової освіти та подальше теоретичне узагальнення структурних одиниць для формування системи цифрових компетентностей майбутніх педагогів, розкриття їх сутності, єдності та акцентування уваги на їх інтеграції в контексті інтелектуального та особистісного розвитку майбутніх педагогів;

- уніфікування спрямованості змісту цифрової компетентності майбутніх педагогів професійного навчання як сукупності теоретичних, практичних, прикладних, діяльнісних і мотиваційних елементів навчання;

- відповідне усвідомлення та моделювання пізнавальних процесів на основі мотивації та активізації афективно-емоційної сфери, а також різних форм представлення інформаційних завдань (дослідження інформаційних об'єктів, виконання творчих вебпроєктів, прикладних завдань);

- неперервність змісту цифрової освіти та різні способи реалізації педагогічних і виховних завдань. Інтегрований підхід дає змогу краще з'ясувати та всебічно розвивати майбутніх викладачів української мови як іноземної, формує підґрунтя для індивідуальної самореалізації та активності, розвиває продуктивну навчальну взаємодію на основі підготовки до професійної інформаційно-комунікаційної діяльності.

В умовах цифровізації з'являються нові можливості для реалізації інтегративного підходу. Онлайн-платформи, мобільні додатки, інтерактивні ресурси та спільні проєкти дозволяють зробити вивчення мов більш ефективним та цікавим. Процес вивчення рідної та іноземної мови в умовах цифровізації передбачає такі етапи: ознайомчо-візуальний (спостережний); механічно-репродуктивний (робота з текстом, елементарні операції); базово-опанувальний (ґрунтовне знайомство з основними функціями цифрових технологій та можливостями їх використання); життєво-практичний (використання цифрових технологій для професійних потреб); фахово-творчий (розвиток умінь, навичок у певній галузі застосування цифрових технологій); особистісно-творчий (рівень самовдосконалення). Серед основних напрямів інтегративного підходу до методик паралельного вивчення рідної та іноземної мови в умовах цифровізації виокремлюємо такі: внутрішньопредметну інтеграцію; біпредметну інтеграцію; мультимедійну інтеграцію (синтез компонентів трьох або більше дисциплін).

Інтегративний підхід робить вивчення мов більш цікавим та мотивованим. Різноманітні методи та завдання, а також можливість використовувати мови в реальних ситуаціях – усе це сприяє кращому засвоєнню матеріалу та підвищує стійкий інтерес до вивчення мов.

Обговорення результатів. На думку О. Буздуган, підготовка викладачів іноземних мов визначається низкою чинників, таких як вміння майбутнього педагога володіти мовою, розуміння педагогічних та міжкультурних аспектів; вивчення та набуття компетентностей педагогів, що є системним, оскільки воно передбачає взаємодію різних частин і елементів, таких як навчальні програми, методичні підходи та оцінка; підготовка педагогів, що є безперервною, оскільки вони повинні адаптуватися до змін у суспільстві, технологій та освітніх потреб; процес підготовки викладачів іноземних мов, що відбувається в інституційних рамках, таких як університети чи педагогічні коледжі, де формується професійна освіта; успішна підготовка викладачів, що передбачає розвиток різноманітних компетентностей, включаючи мовні, педагогічні, міжкультурні, та формування особистісних та професійних якостей; процес підготовки, який має складну структуру, оскільки він враховує взаємодію різних етапів, методів, оцінювання та підтримки студентів (Буздуган, 2024). Із зазначеною проблемою тісно пов'язане питання про те, чи має підручник кореляцію з рідною мовою здобувача освіти. Останнім часом «набув популярності підхід до викладання іноземних мов, за якого не відбувається звернення до рідної мови. Попри значні переваги такого викладання, найважливішою з яких є досягнення ефекту повного занурення у мовне середовище, існують також суттєві недоліки. Під час укладання підручників не варто зрікатися зрозумілої мови. Це необхідно для точного передання значення термінів» (Яковенко, Козаченко, Тожиєва, 2023, с. 67).

Цифрові засоби вивчення іноземної мови О. Курінний та В. Білокопитов поділяють на: «комп'ютерні словники, електронні енциклопедії, програми автоматизованого перекладу, автоматизовані навчальні курси для вивчення іноземної мови, комп'ютерні мовні ігри, автоматизовані системи тестування» (Курінний, Білокопитов, 2024, с. 262). У процесі навчання української мови як іноземної Т. Веретюк виділяє засоби цифрових технологій: «Використання мультимедійних матеріалів допомагає візуалізувати навчальний матеріал, використання мобільних пристроїв, таких як смартфони та планшети, разом із мобільними навчальними додатками дає змогу студентам навчатися в будь-якому місці та в будь-який час, а також використовувати інтерактивні функції для активного залучення до навчання, полегшує доступ до навчальних матеріалів» (Веретюк, 2023, с. 43).

Висновки. Інтегративний підхід до методик паралельного вивчення рідної та іноземної мови в умовах цифровізації є ефективним способом розвитку мовленнєвих компетенцій, збагачення лексичного запасу, граматичних знань та міжкультурної компетенції. Інтегративний підхід до вивчення мов сприяє розвитку когнітивних навичок, таких як критичне мислення, аналітичні здібності, пам'ять та увага. Це робить значний внесок у загальний розвиток особистості та робить її більш конкурентоспроможною. Інтегративний підхід до вивчення мов має низку викликів, таких як необхідність підготовки кваліфікованих кадрів, розробки нових навчальних програм та методичних матеріалів. Проте перспективи цього підходу є дуже значними, адже він здатен революціонізувати методику викладання мов та зробити вивчення мов більш доступним, ефективним та цікавим. Впровадження інтегративного підходу в практику викладання мов може значно підвищити якість освіти та зробити знання мов доступними для всіх.

Література

Бондаренко Н.В. Інтегративний підхід до викладання української мови та літератури в контексті європейських освітніх стандартів. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2020. № 4. С. 55–60.

Буздуган О.А. Професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів іноземних мов як педагогічна проблема. *Наука та освіта під впливом глобальних викликів* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Чернігів, 30 січня 2024 р. Чернігів, 2024. 256 с.

Веретюк Т.В. Розвиток презентаційних умінь здобувачів-іноземців (в курсі «Українська мова як іноземна»). *Інноваційна педагогіка*. 2023. Випуск 66. С. 39–44.

Гальскова Н.Д. Теорія і практика навчання іноземних мов : підручник. Київ : Логос, 2019. 325 с.

Карабан О.І. Інтеграція змісту навчання української мови та літератури в умовах інформатизації освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2021. № 42. С. 14–18.

Ключковська І.М., Савка І.В., Якимович Т.Д. Принципи структурування змісту електронного підручника для студентів. *Збірник наукових праць ЛОГОС*. 2020. Volume 4 Houston. С. 120–122. DOI 10.36074/15.05.2020.v4.45.

Курінний О.В., Білокопитов В.І. Підвищення мотивації студентів при вивченні іноземних мов шляхом використання інформаційно-комунікаційних технологій. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Випуск 68. Том 1. С. 260–263.

Яковенко Л.І., Козаченко О.М., Тожиєва В.В. Сучасні виклики: підручник польської мови за професійним спрямуванням. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського*. 2023. Випуск 4 (145). С. 65–71.

An integrative approach to the methods of parallel learning of native and foreign languages in conditions of digitalization

Klyuchkovska Iryna

PhD in Pedagogy (Candidate of Pedagogical Sciences), Associate Professor
Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

Kozlovska Iryna

Doctor of Sciences (in Pedagogy), Associate Professor
Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

Savka Iryna

Doctor of Sciences (in Pedagogy), Professor
Ivan Franko Lviv National University, Lviv, Ukraine

The purpose of the article is to research an integrative approach to the methods of parallel learning of native and foreign languages in conditions of digitalization. The possibilities of an integrative approach in conditions of digitalization are considered: the use of online platforms and resources for language learning; use of mobile applications; creation of joint projects and tasks for learning languages; use of interactive learning methods.

It is well-founded that in order to form a system of digital competence of future teachers, it is necessary to rely on a number of didactic principles and provisions. It is found that an integrative approach to parallel language learning involves the use of common methodological techniques and tasks that allow: to develop speech skills (speaking, reading, writing) and vocabulary of both languages; form grammatical knowledge and skills; develop intercultural competence; increase motivation to learn languages. There is applied the classification of the integration of educational courses: extended subject (monodisciplinary); combined subject (interdisciplinary, transdisciplinary); core (problematic, thematic).

The stages of learning a native and foreign language in conditions of digitalization are distinguished as: familiarization-visual (observational); mechanical and reproductive (work with texts, elementary operations); basic-mastery (thorough acquaintance with the main functions of digital technologies and the possibilities of their use); life-practical (use of digital technologies for professional needs); professional and creative (development of abilities, skills in a certain field of application of digital technologies); personal and creative (level of self-improvement). Among the main directions of the integrative approach to the methods of parallel learning of native and foreign languages in conditions of digitalization, we single out: intra-subject integration; bisubject integration; multimedia integration (synthesis of components of three or more disciplines).

It is concluded that an integrative approach to the methods of parallel learning of native and foreign languages in conditions of digitalization contributes to the development of cognitive skills, such as critical thinking, analytical abilities, memory and attention.

Keywords: integrative approach, foreign language, digital tools, future teachers of the Ukrainian language as a foreign language, integration, methods of teaching a foreign language.

References

Bondarenko, N.V. (2020). Intehratyvnyy posibnyk z vykladannya ukrayins'koyi movy ta literatury v konteksti yevropeys'kykh standartiv [An integrative approach to teaching Ukrainian language and literature in the context of European educational standards]. *Naukovyy zhurnal Rosiys'koyi Federatsiyi*, (4), 55–60. [in Ukrainian].

Buzduhan, O.A. (2024). Vchyteli-pedahohy, vykladachi ta spetsialisty pro pedahohichnu problemu [Professional and pedagogical training of future teachers of foreign languages as a pedagogical problem]. *Diznaytesya bil'she pro hlobal'ni novyny: materialy ta informatsiya dnoyi naukovoyi praktychnoyi konferentsiyi / Natsional'nyy uryad dosl idnyts'kyy tsentr* (Chernihiv, 30 sichnya 2024 r). Research Europe, 2024. 256 s. [in Ukrainian].

Veretyuk, T.V. (2023). Rozvytok prezentatsiynykh umin' zdobuvachiv-inozemtsiv (v kursy "Ukrayins'ka mova yak inozemna") [Development of presentation skills of foreign applicants (in the course "Ukrainian language as a foreign language")]. *Nova pedahohika*. Vypusk 66. S. 39–44 [in Ukrainian].

Hal'skova, N.D. (2019). Teoriya i praktyka: pidruchnyk [Theory and practice of teaching foreign languages: a textbook]. Kyiv: *Lohos*. [in Ukrainian].

Karaban, O.I. (2021). Intehratsiya zmistu navchannya ukrayins'koyi movy ta literatury v umovakh kh informatyzatsiyi osvity [Integration of the content of teaching Ukrainian language and literature in the conditions of informatization of education]. *Pedahohichni znannya: teoriya i praktyka*, (42), 14–18. [in Ukrainian].

Klyuchkovs'ka, I.M., Savka, I.V., & Yakymovych, T.D. (2020). Pryntsypy elektronnoyi tekhniki dlya vyvchennya ntiv [Principles of structuring the content of an electronic textbook for students]. *Zbirnyk naukovykh prats' LÓHOS*, 2020 Volume 4 Houston S.120–122 DOI 10.36074/15.05.2020.v4.45 [in Ukrainian].

Kurinnyy, O.V., Bilokopytov, V.I. (2024). Pidvyshchennya motyvatsiyi studentiv pry vyvchenni inozemnykh mov shlyakhom vykorystannya informatsiyno-komunistychnykh tekhnolohiy [Increasing students' motivation in learning foreign languages through the use of information and communication technologies]. *Nova pedahohika*. Vypusk 68. Tom 1. S. 260–263 [in Ukrainian].

Yakovenko L. I., Kozachenko, O. M., & Tozhyyeva, V. V. (2023). Suchasni vyklyky: pidruchnyk pol's'koyi movy za profesiynym spryamuvanniam [Modern challenges: a textbook of the Polish language for professional orientation]. *Naukova haluz' vitchyznyanoi pedahohiky pro universal'nist' imeni K.D. Ushyns'koho*. Vypusk 4 (145). Odesa, 2023. 65–71 [in Ukrainian].

Accepted: March 04, 2024